

NOTĂ DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea
Regulamentului privind stabilirea cerințelor referitoare la managementul riscurilor în
materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației,
și modificarea unor hotărâri ale Guvernului

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind stabilirea cerințelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, și modificarea unor hotărâri ale Guvernului a fost elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR) în comun cu Autoritatea Aeronautică Civilă (AAC).

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind stabilirea cerințelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, și modificarea unor hotărâri ale Guvernului este elaborat în scopul armonizării cadrului normativ național cu standardele Uniunii Europene, obligativitatea racordării cadrului normativ național cu acquis-ul comunitar pe domeniul aviației civile conform Anexei III al Acordului privind spațiul aerian comun între Uniunea Europeană și statele sale membre și Republica Moldova (în continuare ASAC), semnat la Bruxelles la data de 26.06.2012, ratificat prin Legea nr. 292/2012.

Necesitatea transpunerii acestuia derivă din prevederile Anexei III la ASAC, Capitolul C „Siguranța Aeronautică” și Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la UE (PNA) 2025-2029, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 306/2025, CLUSTER 4. AGENDA VERDE ȘI CONECTIVITATE SUSTENABILĂ, Capitolul 14 „POLITICA DE TRANSPORT”, „Transport aerian”, Anexa A, acțiunea nr. 200 și nr. 210.

Scopul prezentului proiect este transpunerea prevederilor următoarelor Regulamente:

➤ *Regulamentul delegat (UE) 2022/1645 al Comisiei din 14 iulie 2022* de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2018/1139 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cerințele referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației impuse organizațiilor care intră sub incidența Regulamentelor (UE) nr. 748/2012 și (UE) nr. 139/2014 ale Comisiei și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 748/2012 și (UE) nr. 139/2014 ale Comisiei, CELEX: 32022R1645, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 248/18 din 26 septembrie 2022.

➤ *Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/203 al Comisiei din 27 octombrie 2022* de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2018/1139 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cerințele referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, impuse organizațiilor care intră sub incidența Regulamentelor (UE) nr. 1321/2014, (UE) nr. 965/2012, (UE) nr. 1178/2011, (UE) 2015/340 ale Comisiei și a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) 2017/373 și (UE) 2021/664 ale Comisiei, precum și autorităților competente care intră sub incidența Regulamentelor (UE) nr. 748/2012, (UE) nr. 1321/2014, (UE) nr. 965/2012, (UE) nr. 1178/2011, (UE) 2015/340 și (UE) nr. 139/2014 ale Comisiei și a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) 2017/373 și (UE) 2021/664 ale Comisiei, și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1178/2011, (UE) nr. 748/2012, (UE) nr. 965/2012, (UE) nr. 139/2014, (UE) nr. 1321/2014, (UE) 2015/340 ale Comisiei și a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) 2017/373 și

(UE) 2021/664 ale Comisiei, CELEX: 32023R0203, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 31 din 02 februarie 2023, astfel cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1109 al Comisiei din 10 aprilie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2018/1139 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cerințele pentru autoritatea competentă și procedurile administrative pentru certificarea, supravegherea și asigurarea respectării cerințelor privind continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord și de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/203.

Temei special pentru prezentul proiect de hotărâre a Guvernului servesc dispozițiile art. 6 alin. (3) lit. a) și art. 42 din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 95-104, art.189), și conform pct. 2 din Hotărârea de Guvern nr. 306 /2025 cu privire la aprobarea Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2025, nr. 269-288, art.319), unde ministerul asigură, conform competențelor, realizarea integrală și în termen a Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029.

De asemenea, temei la elaborarea prezentului proiect de act normativ sunt prevederile art. 76 din Legea nr. 100/2017 care stabilesc reexaminarea în vederea actualizării actelor normative, pentru evaluarea compatibilității cu alte acte normative în vigoare la momentul reexaminării, precum și cu reglementările legislației UE, în conformitate cu angajamentele internaționale ale Republicii Moldova.

În sensul prezentului Regulament, se aplică prevederile din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017, inclusiv normele primare prevăzute în art. 42 „Sistemul de management al siguranței”, precum:

(1) Pentru gestionarea siguranței tuturor serviciilor furnizate, a pericolelor și a riscurilor de siguranță aferente activităților desfășurate, agenții aeronautici au obligația de a stabili, de a implementa și de a menține un sistem de management al siguranței la nivel de organizație, în funcție de volumul, natura și complexitatea activităților certificate de autoritatea administrativă de implementare și realizare a politicilor în domeniul aviației civile.

(2) Sistemul de management al siguranței include cel puțin:

a) un proces de identificare a pericolelor de siguranță actuale și potențiale, precum și de evaluare a riscurilor aferente;

b) un proces de stabilire și implementare a acțiunilor de remediere în scopul de a menține un nivel acceptabil de siguranță;

c) un proces de monitorizare continuă și evaluare regulată a eficienței activităților de management al siguranței;

d) un proces corespunzător de colectare, analiză, protecție și diseminare a informației referitoare la siguranța zborurilor.

(3) Agenții aeronautici și conducătorii responsabili nominalizați în cadrul acestora poartă răspundere pentru asigurarea siguranței zborurilor și respectarea prevederilor actelor normative aplicabile în partea obligațiilor și cerințelor ce le revin.

De asemenea, comunicăm că, actualmente suntem la etapa de avizare a proiectului noului Cod aerian, care va fi îmbunătățit și ajustat conform noilor prevederi UE. Menționăm că, la etapa actuală proiectul noului Cod aerian se află în proces de avizare la Comisia Europeană.

Complementar, se aplică și prevederile din următoarele Regulamente, care sunt prevăzute ajustarea lor conform noilor prevederi reglementate în prezentul proiect de act normativ:

- Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 91/2024;
- Regulamentul privind procedurile administrative referitoare la aerodromuri, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 653/2018;

- Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative pentru furnizorii de management al traficului aerian și serviciilor de navigație aeriană, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 119/2023;
- Regulamentul de stabilire a cerințelor și procedurilor administrative referitoare la certificatele controlorilor de trafic aerian, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 134/2019;
- Regulamentul de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la personalul navigant din aviația civilă, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 204/2020;
- Regulamentul de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 612/2022.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Semnarea la Bruxelles la 26 iunie 2012 a ASAC, Republica Moldova și-a asumat obligația de a ajusta cadrul normativ național în domeniul aviației civile la cel european prin implementarea actelor normative europene stabilite în Anexa III. Acest lucru a devenit și mai important în contextul în care Republica Moldova a devenit stat candidat pentru aderarea la UE, statut confirmat de către Consiliul European la 23 iunie 2022.

În acest sens, pentru realizarea obligației statutului asumat prin ASAC, este necesară transpunerea în cadrul normativ național a Regulamentului delegat (UE) 2022/1645 al Comisiei din 14 iulie 2022 și a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/203 al Comisiei din 27 octombrie 2022, privind securitatea informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației.

Riscurile în materie de securitate a informațiilor sunt în continuă creștere în domeniul aviației civile, pe măsură ce sistemele informatice actuale devin tot mai interconectate și devin tot mai des ținta unor terți rău intenționați. Respectivul riscuri în materie de securitate pot proveni din diverse surse, cum ar fi deficiențe de proiectare și de întreținere, aspecte ale performanțelor umane, amenințări la adresa mediului și amenințări la adresa securității informațiilor.

Prin urmare, sistemele de management instituite de autoritățile naționale competente responsabile de supravegherea industriei aeronautice și de organizațiile menționate, în considerentele expuse, trebuie să țină seama nu doar de riscurile în materie de siguranță care decurg din evenimente inopinate, ci și de riscurile în materie de siguranță care decurg din amenințări la adresa securității informațiilor, atunci când deficiențele existente pot fi exploatate de persoane cu intenții răuvoitoare. Riscurile asociate acestor sisteme informatice nu se limitează la posibile atacuri asupra spațiului cibernetic, ci includ și amenințări care pot afecta procesele și procedurile, precum și performanțele ființelor umane.

La nivel internațional, un număr semnificativ de organizații utilizează deja standarde internaționale, cum ar fi ISO 27001, pentru a aborda securitatea informațiilor și a datelor digitale. Aceste standarde pot să nu abordeze pe deplin specificul aviației civile, respectiv, este necesară instituirea unor cerințe specifice privind managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației.

Scopul acestor cerințe este ca să se acopere toate domeniile aviației civile și interfețele acestora, dat fiind că aviația este un sistem de sisteme cu grad înalt de interconectare.

Obiectivul de bază îl constituie instituirea și menținerea unui sistem de management pentru gestionarea riscurilor în materie de securitate a informațiilor de către:

- organizațiile de management al continuității navigabilității;
- organizațiile de întreținere;
- organizațiile de pregătire a piloților;
- organizațiile de pregătire a echipajului de cabină;
- centrele de medicină aeronautică pentru personalul aeronautic navigant;
- și operatorii de echipamente de pregătire sintetică pentru zbor;
- operatorii aerieni;

- furnizorii de servicii de management al traficului aerian;
- furnizorii de servicii de navigație aeriană;
- furnizorii de servicii U-space și furnizorii unici de servicii de informații;
- organizațiile de pregătire și centrele de medicină aeronautică pentru controlorii de trafic aerian;
- organizațiilor aprobate implicate în proiectarea sau producția de sisteme ATM/ANS.

Autoritatea responsabilă de supravegherea și controlul respectării de către organizațiile menționate mai sus a prevederilor prezentului Regulament, este autoritatea administrativă de implementare și realizare a politicilor în domeniul aviației civile, AAC.

Astfel, AAC, în vederea realizării supravegherii și controlul respectării prevederilor prezentului Regulament, antrenează în activitatea sa autoritatea competentă la nivel național în domeniul securității cibernetice Agenția pentru Securitatea Cibernetică (ASC), în conformitate cu prevederile Regulamentului sus menționat și altor acte conexe. Drept urmare, ASC și AAC vor stabili măsuri comune de coordonare pentru a se asigura supravegherea efectivă a tuturor cerințelor care trebuie respectate de către organizații.

În procesul de elaborare a proiectului, prevederile funcționale ale autorităților au fost stabilite în conformitate cu atribuțiile funcționale reglementate la nivel național, respectiv, ASC conform Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Agenției pentru Securitate Cibernetică, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 1028/2023 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției pentru Securitate Cibernetică.

În contextul implementării prevederilor prezentului Regulament, AAC este necesar să activeze în colaborare cu ASC în domeniul securității cibernetice, în vederea asigurării unui nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și a sistemelor informatice ale furnizorilor de servicii, care sunt esențiale pentru funcționarea societății și a statului, în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Agenției pentru Securitate Cibernetică, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 1028/2023, prevăzute la **pct. 6 subpct. 3) - 4)**, precum:

„3) *cooperare la nivel național și internațional și schimb de informații în materie de securitate cibernetică;*

4) *punct național unic de contact;*” și
prevederile **pct. 7 subpct. 4)** din Regulamentul prenotat,

„4) *pentru realizarea funcției de punct național unic de contact:*

a) *asigură interacțiunea autorităților și instituțiilor publice naționale cu autoritățile similare din alte state și/sau cu organizațiile internaționale ori entitățile instituite de acestea;*

b) *transmite, la cererea autorităților și instituțiilor publice sau a echipelor de răspuns la incidentele cibernetice, punctelor unice de contact din alte state notificări și solicitări privind incidentele cibernetice;*

c) *transmite autorităților și instituțiilor publice naționale, conform competenței acestora, notificări și cereri în materie de securitate cibernetică primite din alte state sau de la organizații internaționale ori de la entitățile instituite de acestea;*”.

Drept urmare, AAC comunică, fără întârzieri nejustificate, punctului unic de contact – ASC, orice informație relevantă inclusă în notificările transmise în temeiul pct. 8. IS.I.OR.230 și al pct. 22. IS.D.OR.230 **Sistemul de raportare externă în materie de securitate a informațiilor** din Anexa nr. 2 la prezentul Regulament, de către operatorii de servicii esențiale identificați.

Totodată, urmare a aprobării Regulamentului privind stabilirea cerințelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației AAC va elabora și aproba acte tehnico-normative subordonate, precum Materiale de Îndrumare (Guidance Material, GM).

Regulamentul vine cu **propuneri de soluționare a unor probleme prioritare pentru Republica Moldova**, precum:

- Instituirea unui sistem național de management al riscurilor de securitate cibernetică în aviație, pentru creșterea nivelului securității cibernetică și protecția infrastructurii critice aeronautice, asigurând continuitatea operațiunilor în siguranță;
- instruirea și specializarea personalului din autoritatea de reglementare și supraveghere în domeniul aeronautic și securității informațiilor, cu privire la creșterea eficienței și profesionalismului structurilor de control și monitorizare;
- modernizarea infrastructurii aeroportuare prin aplicarea tehnologiilor digitale pentru gestionarea fluxurilor și pentru managementul riscurilor, în scopul creșterii siguranței, eficienței și operativității aeronautice.

În concluzie: Regulamentul prevede cerințe referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor, pentru gestionarea riscurilor legate de securitatea informațiilor în domeniul aviației, pentru protejarea infrastructurii, datelor și a sistemelor electronice critice.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul național are ca **obiectiv principal** transpunerea a două Regulamente comunitare:

1. Regulamentul delegat (UE) 2022/1645, în ceea ce privește cerințele referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației impuse organizațiilor prevede cerințele către organizații pentru identificarea și gestionarea riscurilor legate de securitatea informațiilor, care pot afecta siguranța aviației.

Aceste riscuri pot influența sistemele tehnologice informaționale, datele utilizate în aviația civilă. **Scopul** este de a identifica evenimentele de securitate a informațiilor, de a identifica incidentele ce pot avea impact asupra siguranței aviației și de a asigura răspunsul și recuperarea corespunzătoare în urma acestora. Aspectele cheie prevăzute sunt:

- **Stabilirea unui sistem de management al securității informațiilor.** Operatorii și autoritățile instituie o politică de securitate a informațiilor în care sunt prevăzute principiile generale în ceea ce privește impactul potențial al riscurilor în materie de securitate a informațiilor asupra siguranței aviației; implementarea și menținerea unui sistem eficient de identificare, evaluare și management al riscurilor asociate securității informațiilor, pentru a preveni amenințările cibernetică și alte vulnerabilități;

- **Stabilirea procedurilor pentru identificarea, raportarea, evaluarea și tratarea riscurilor.** Este necesar efectuarea analizei periodice pentru identificarea amenințărilor și vulnerabilităților relevante în sistemele informatice și de comunicație utilizate în domeniu;

- **Implementarea unor măsuri de securitate** pe baza evaluărilor de risc, elaborarea măsurilor tehnice și organizaționale pentru protejarea informațiilor sensibile, pentru a asigura confidențialitatea, integritatea și disponibilitatea datelor;

- **Elaborarea Planurilor de răspuns la incidente.** Este imperativ să existe planuri și proceduri clar definite pentru gestionarea incidentelor de securitate a informațiilor, pentru a limita impactul și a preveni răspândirea acestora;

- **Elaborarea Manualului de management al securității informațiilor,** constituie elaborarea unui document comprehensiv (MMSI) care descrie politicile, responsabilitățile, resursele și procedurile pentru gestionarea riscurilor de securitate a informațiilor, conform cerințelor legislației, și menține actualitatea acestuia prin actualizări regulate și aprobări, asigurând o gestionare sistematică și eficientă a securității informațiilor, protejând sistemele și datele critice, prevenind incidentele de securitate și garantând conformitatea cu cerințele legale și de siguranță;

- **Cerințele și competențele în formarea personalului** implicat trebuie să fie instruit periodic în privința riscurilor de securitate a informațiilor și a măsurilor de protecție;

➤ **Monitorizarea și auditul politicilor de securitate**, prevede elaborarea și menținerea unui sistem de evidențe pentru toate activitățile legate de managementul securității informațiilor, inclusiv aprobări, evaluări de risc, contracte, incidente, vulnerabilități, calificări ale personalului și evenimente. Astfel, asigurând trasabilitatea, responsabilitatea și controlul asupra tuturor activităților și deciziilor legate de securitatea informațiilor, facilitând auditul, reevaluările și gestionarea riscurilor, precum și protejarea integrității și confidențialității evidențelor.

2. Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/203 de stabilire a normelor de aplicare a în ceea ce privește cerințele referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, stabilește norme pentru gestionarea riscurilor legate de securitatea informațiilor cu impact asupra siguranței aviației. Prevede următoarele cerințe pentru organizații și autorități din domeniul aviației, pentru a asigura o abordare sistematică în evaluarea și controlul riscurilor legate de securitatea informațiilor, în conformitate cu multiplele reglementări UE din domeniu și în scopul îmbunătățirii gestionării riscurilor în siguranța aviației, precum:

➤ **Identificarea riscurilor în materie de securitate a informațiilor** cu impact potențial asupra siguranței aviației, care ar putea afecta sistemele de tehnologie a informației și comunicațiilor și datele utilizate în scopul aviației civile;

➤ **Detectarea evenimentelor de securitate a informațiilor** și a identificării celor care sunt considerate incidente de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației;

➤ **Asigurarea unui răspuns la respectivele incidente de securitate** a informațiilor și a redresării în urma acestora.

Totodată, Regulamentul prevede că organizațiile trebuie să păstreze evidențe detaliate și trasabile ale activităților legate de managementul securității informațiilor, inclusiv aprobări, evaluări de risc, contracte, incidente, vulnerabilități și evenimente, pentru o perioadă minimă de cinci ani. De asemenea, trebuie să păstreze evidențele personalului implicat și să asigure protecția și integritatea acestor evidențe, conform procedurilor interne și nivelului de clasificare.

Prin *prevederile actului normativ național* se urmărește:

- instituirea normelor generale privind obiectivul și domeniul de aplicare;
- definirea noțiunilor specifice obiectului de reglementare;
- stabilirea instituțiilor naționale responsabile de implementarea reglementărilor.

Proiectul include patru anexe:

1. Anexa nr. 1 la proiectul hotărârii de Guvern „Regulamentul privind stabilirea cerințelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației” - stabilește cerințe pe care trebuie să le îndeplinească organizațiile și autoritățile naționale în vederea:

1.1. identificării și a managementului riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, care ar putea afecta sistemele de tehnologie a informației și comunicațiilor și datele utilizate în scopul aviației civile;

1.2. detectării evenimentelor de securitate a informațiilor și a identificării celor care sunt considerate incidente de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației;

1.3. asigurării unui răspuns la respectivele incidente de securitate a informațiilor și a redresării în urma acestora.

2. Anexa nr. 2 la proiectul hotărârii de Guvern „Modificările ce se operează în unele hotărâri ale Guvernului” - stabilește modificarea a șase Regulamente care vor fi suspuse unor modificări corespunzătoare prin completarea acestora cu prevederi ce se referă la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, precum:

1. Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 91/2024;

2. Regulamentului privind procedurile administrative referitoare la aerodromuri, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 653/2018;

3. Regulamentul de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la personalul navigant din aviația civilă, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 204/2020;

4. Regulamentul de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 612/2022;

5. Regulamentul de stabilire a cerințelor și procedurilor administrative referitoare la certificatele controlorilor de trafic aerian, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 134/2019;

6. Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative pentru furnizorii de management al traficului aerian și serviciilor de navigație aeriană, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 119/2023.

Prevederile proiectului au fost incluse și în proiectul de hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind continuitatea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea organizațiilor și a personalului cu atribuții în domeniu și la abrogarea unei hotărâri, inclusiv celor care au deja obligația de a dispune de un sistem de management în conformitate cu standardele internaționale în domeniul siguranței aviației, adoptat recent prin Hotărârea de Guvern nr. 465/2025.

3. Anexa nr. 1 la „Regulamentul privind stabilirea cerințelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației” - stabilește cerințe în materie de management care trebuie îndeplinite de AAC în calitate de organ responsabil de activități de certificare, de supraveghere și de asigurare a respectării conformității. Respectiv, instituie necesitatea creării în cadrul AAC a unui sistem de management al securității informațiilor în cadrul căruia vor fi evaluate riscurile în materie de securitate a informațiilor, tratarea acestora, precum și detectarea/răspunsul și redresarea incidentelor de securitate a informațiilor, atât în cadrul instituției cât și identificate în cadrul supravegherii organizațiilor;

4. Anexa nr. 2 la „Regulamentul privind stabilirea cerințelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației” - stabilește cerințele care trebuie îndeplinite de organizațiile din domeniul aviației civile precum organizațiilor de producție și organizațiilor de proiectare, organizațiilor de întreținere, organizațiilor de management al continuității navigabilității, operatorilor de aerodromuri și furnizorilor de servicii de gestionare a platformei, operatorilor aerieni, organizațiilor de pregătire aprobate (ATO-uri), centrelor de medicină aeronautică pentru personalul navigant, operatorilor de echipamente de pregătire sintetică pentru zbor (FSTD-uri), organizațiilor de pregătire a controlorilor de trafic aerian (ATCO) și centrele de medicină aeronautică pentru ATCO, furnizorii de servicii de navigație aeriană care dețin un certificat limitat, furnizorilor de servicii de informare a zborurilor etc.

Proiectul elaborat prevede **intrarea în vigoare** la expirarea a douăsprezece luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, urmare a propunerilor Î.S. „MoldATSA”, precum și în baza avizelor parvenite, deoarece prevederile proiectului implică luarea unor măsuri complexe de implementare, precum investiții în tehnologie sau echipamente pentru monitorizarea și controlul riscurilor, costuri pentru implementare și întreținere, de formare a personalului, alte costuri administrative etc.

Rezultatele scontate după adoptarea și implementarea prezentului proiect de act normativ, se urmărește asigurarea punerii în aplicare consecventă în toate domeniile aviației, și implementarea de toate organizațiile (inclusiv de AAC) care cad sub incidența prezentului Regulament, fiind important la alinierea proceselor/mecanismelor în materie de securitate cibernetică în domeniul aviației civile

naționale la cele internaționale, pentru a asigura coerența și compatibilitatea între acestea. Acest proces este deosebit de important în domeniul aviației civile, deoarece aviația este o industrie globală, iar operarea în mod sigur și eficient necesită standarde comune și reglementări uniforme.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În cadrul normativ național nu este transpus actualmente un șir de regulamente europene precum Regulamentul delegat (UE) 2022/1645 și Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/203.

Acest proces a devenit și mai important în contextul în care Republica Moldova a devenit stat-candidat pentru aderarea la UE. Astfel, procesul de transpunere a acquis-ului european, inclusiv în domeniul aviației civile, trebuie să fie unul cât se poate mai aproape și cât se poate mai rapid posibil.

În acest sens, pentru realizarea obligației statutului asumat prin ASAC, sunt necesare transpunerea în cadrul normativ național a Regulamentelor enunțate.

4. Analiza impactului de reglementare

Proiectul a fost examinat în cadrul ședinței Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător la data de 15 iulie 2025.

Decizia Grupului de lucru în privința proiectului de act normativ și a Notei de fundamentare au fost susținute cu obiecții și recomandări.

Informația privind rezultatele evaluării proiectului de act normativ și a Notei de fundamentare a fost inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor. Urmare a recepționării avizului al Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător Nr. 38-78-7857 din 21 iulie 2025 și conform recomandărilor în cadrul ședinței, proiectul de act normativ și Nota de fundamentare a fost ajustată.

4.1. Impactul asupra sectorului public

Impactul asupra sectorului public este determinat de următoarele aspecte:

1. **Obligațiunile în elaborarea și implementarea cerințelor de management al riscurilor în domeniul securității aviației** – autoritățile și organismele publice conformarea cu privire la corelarea și implementarea măsurilor mai stricte pentru asigurarea securității informațiilor.
2. **Necesitatea de conformare și monitorizare** – sectorul public va trebui să adapteze cadrul legislativ, operațional și de control pentru a respecta noile norme, implicând creșterea eforturilor de conformare și inspecții și auditări pentru a se asigura că acestea aplică măsurile de management al riscurilor conform Regulamentului.
3. **Costuri suplimentare pentru implementare** – pentru autoritățile de reglementare și de inspecție, pot apărea costuri legate de instruirea personalului, actualizarea sistemelor și procedurilor, precum și supravegherea continuă.
4. **Îmbunătățirea gestionării riscurilor** – responsabilizarea autorităților pentru gestionarea riscurilor în securitatea informațiilor, ceea ce, pe termen lung, contribuie la siguranța generală a sectorului aeronautic.
5. **Coordonare mai strânsă între autorități și organizații** – la nivelul statelor membre, cooperarea și schimbul de informații se vor intensifica pentru a asigura conformitatea și pentru a răspunde mai eficient la riscurile emergente.

În concluzie: Regulamentul aduce un impact semnificativ, dar optim pentru sectorul public, solicitând alocarea de resurse suplimentare și adaptarea proceselor pentru a asigura o gestionare eficientă a riscurilor tehnologice și de securitate în domeniul aviației civile, contribuind la siguranța sectorului aeronautic.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Impactul financiar cu privire la implementarea cerințelor prevăzute în prezentul Regulament implică costuri pentru următoarele acțiuni:

- Necesitatea de a dezvolta sau ajusta sisteme și proceduri interne pentru gestionarea riscurilor;
- Costurile cu formarea personalului sau cu consultanță specializată;
- Investiții în tehnologie sau echipamente pentru monitorizarea și controlul riscurilor;
- Costuri administrative pentru conformitate și audituri.

Astfel, pentru organizații se impune alocarea surselor financiare precum:

- **Costurile tehnologice**, investiții în sistemele informatice pentru stocarea, protejarea și gestionarea evidențelor digitale. Costuri pentru implementarea sau actualizarea platformelor de management al securității și de raportare;
- **Costurile pentru personal**. Angajarea sau instruirea personalului specializat în gestionarea, monitorizarea și asigurarea protecției și păstrării evidențelor împotriva deteriorării, alterării sau furtului, conform noilor cerințe.
- **Costurile de conformare și audit**, pentru auditurile periodice pentru verificarea respectării cerințelor de păstrare a evidențelor precum și pentru elaborarea și menținerea documentației și procedurilor interne conform noilor reguli.
- **Costurile administrative și de training** pentru personalul implicat în managementul securității și păstrarea evidențelor. Actualizarea politicilor și procedurilor interne în conformitate cu noile reglementări.
- **Costurile legate de riscuri și incidente:** Creșterea nivelului de securitate pentru a evita pierderea, deteriorarea sau compromiterea evidențelor, care ar putea avea consecințe financiare semnificative. Asigurarea unor procese eficiente pentru identificarea, raportarea și tratarea incidentelor de securitate, pentru a evita costurile legate de incidentele de securitate.
- **Costuri legate de securitatea fizică și digitală:** Investiții în măsuri de protecție a datelor, inclusiv criptare, control acces de date sigure, menținerea unor medii de stocare sigure, conforme cu nivelurile de clasificare a informațiilor.

Pentru elucidarea și analiza impactului financiar prin scrisoarea MIDR nr. 13-2812 din 26 mai 2025 a fost solicitată din partea instituțiilor /companiilor vizate opinia asupra impactului financiar, direct sau indirect asupra procesului instituțional, cheltuieli, investițiile necesare, perioada de tranziție, date statistice, alte propuneri vizavi de aspectele financiare, în contextul implementării și conformării normelor europene, în scopul îmbunătățirii siguranței aviației civile.

Drept urmare, autoritățile vizate în proiectul dat au prezentat următoarea informație, cu indicarea anumitor costuri estimative:

➤ **Autoritatea Aeronautică Civilă**, în calitate de autoritate de supraveghere continuă și control, estimează următoarele costuri (orientative) la implementarea Regulamentului UE, pentru:

1. Protejarea propriilor sisteme și a celor utilizate în procesul de certificare, licențiere, supervizare.

- Audit și analiză de risc IT intern;
- Audit inițial și testare de penetrare (vulnerabilități).

Estimativ: 15.000 – 40.000 EUR.

2. Sisteme IT și software de securitate.

- Firewall Enterprise, segmentare rețea, servere dedicate, criptare date;
- Soluții pentru monitorizare activă (SIEM, EDR).

Estimativ: 50.000 – 200.000 EUR.

3. Personal specializat și instruire.

- Probabilitatea de a crea subdiviziuni noi;
- Instruirea personalului existent (inspectorii, auditori, IT);
- Cursuri: securitate cibernetică, răspuns la incidente, conformitate etc.

Estimativ: 1.000 – 5.000 EUR / persoană / an.

4. Colectarea, analiza și transmiterea datelor legate de riscuri cibernetice și incidente.

- Platformă informatică pentru raportare și analiză, posibil dezvoltare sau adaptare software (interconectare cu EASA).

Estimativ: 20.000 – 100.000 EUR.

Pentru autoritățile aviatice naționale, costurile sunt mai semnificative în raport cu operatorii, pentru că au obligații sistemice. Totodată, recurențele anuale - training, instruire personal, audit, sunt importante, iar sursele financiare pot fi planificate o parte din bugetul de stat, precum și beneficierea din fondurile europene, având în vedere caracterul strategic al securității aeronautice și al cerințelor NIS2/NIS3 (*Network and Information Systems Security*).

➤ ***Întreprinderea de Stat pentru Utilizarea Spațiului Aerian și Deservirea Traficului Aerian "MOLDATSA" (Î.S. "MOLDATSA")*** cu privire la implementarea cerințelor prevăzute în prezentul Regulament a estimat următoarele costuri (orientative) pentru:

1. Dezvoltarea sau ajustarea sistemelor și procedurilor interne pentru gestionarea riscurilor (audit intern, consultanță pentru elaborarea metodologiilor/procedurilor; sisteme informatice dedicate managementul riscurilor și conformității; integrarea cu alte sisteme).

Estimativ: 20.000-50.000 Euro.

2. Costurile cu formarea personalului sau cu consultanță specializată (instruirea personalului privind noile cerințe; instruire specializată privind riscurile de securitate a informațiilor și măsurile de protecție; participarea la cursuri organizate de EASA; EUROCONTROL, IATA, workshop-uri).

Estimativ: 10.000 - 30.000 Euro.

3. Investiții în tehnologie sau echipamente pentru monitorizarea și controlul riscurilor (implementarea platformelor informatice pentru colectare/analiză date de siguranță; sisteme de raportare internă automată; integrarea cu bazele de date naționale și europene; stocarea securizată a datelor și asigurarea trasabilității, achiziția licențe specializate sau licențierea software specializate).

Estimativ: 30.000 - 80.000 Euro.

4. Costuri administrative pentru conformitate și audituri (expertiza juridică; asistență în realizarea „gap analysis”; audituri de verificare, evaluări periodice etc.).

Estimativ: 10.000 -15.000 Euro.

Impactul financiar cu privire la implementarea cerințelor prevăzute în prezentul Regulament, Î.S. "MOLDATSA" estimează suma de la 70.000 - 175.000 EURO. Totodată, se menționează că necesarul de investiții în tehnologiile de securitate, infrastructură IT și/sau actualizarea continuă a măsurilor de securitate, precum și valoarea acestora va fi posibil de determinat după instruirea personalului privind implementarea/dezvoltarea sistemului de management al securității informațiilor, iar realizarea acestor

proiecte este necesară identificarea unor surse externe de finanțare, inclusiv cofinanțare națională sau accesare din fondurile europene.

➤ **Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău (AIC)** cu privire la impactul financiar pentru conformare și perioada de implementare, a comunicat precum că Regulamentul impune explicit implementarea unui sistem de management al securității informațiilor (*în continuare - SMSI*) bazat pe analiza riscurilor, documentarea și revizuirea continuă a proceselor și controalelor, instruirea personalului și stabilește un set de cerințe pentru implementare a SMSI în cadrul Î.S. „AIC”, cum ar fi:

1. achiziția sistemelor pentru managementul securității informațiilor (SIEM, soluții de detecție a incidentelor, platforme de raportare și analiză, sisteme de audii monitorizare rețea);
2. modernizarea infrastructurii hardware (servere dedicate, echipamente de backup și redundanță);
3. implementarea și actualizarea software-ului pentru controlul accesului, criptare, gestiunea vulnerabilităților, managementul evenimentelor de securitate;
4. elaborarea și actualizarea politicilor interne de management al riscurilor;
5. documentarea procedurilor, rolurilor responsabilităților, păstrarea evidențelor, cel puțin 5 ani;
6. implementarea auditului intern, pregătirea rapoartelor periodice către autorități;
7. integrarea cu sistemele de raportare/supraveghere a Autorității Aeronautice Civile și Agenția pentru Securitatea Cibernetică;
8. instruirea periodică a personalului privind cerințele, procedurile, simulări de incidente, instruire pe platforme noi.
9. certificarea personalului responsabil cu managementul informațiilor;
10. sesiuni de conștientizare pentru angajați, testări periodice;
11. actualizări regulate de software, licențe, contracte de suport;
12. audituri externe pentru validarea conformității;
13. mentenanță și operare a sistemelor, evaluării upgrade-uri periodice etc.

AIC a menționat că urmare a unei analize detaliate a impactului financiar asociat acestei inițiative va planifica pentru anul 2026 cheltuielile și costurile aferente implementării Regulamentului.

➤ **Cheltuieli pentru industria aeronautică** în implementarea Regulamentului (UE) 2023/203 variază în funcție de dimensiunea entității, tipul de activitate (producție, întreținere, operare, instruire etc.) și de nivelul de digitalizare deja existent. Regulamentul (UE) 2023/203 nu impune soluții standardizate pentru toți, dar creează obligația de a evalua și gestiona riscurile de securitate cibernetică.

Costurile elementare vor fi:

- **Modeste** - pentru organizațiile mici, cu activități limitate (ATO, CAMO mici);
- **Necesare** - pentru a evita penalități, incidente sau pierderi reputaționale;
- **Substanțiale** - pentru operatorii și furnizorii ATM/ANS, unde riscul este critic.

În concluzie: Alocarea resurselor financiare atât pentru conformare, cât și pentru menținerea sistemelor și personalului necesar, poate duce la creșteri considerabile ale costurilor operaționale. Totuși, aceste investiții conduc la un nivel mai ridicat de securitate și responsabilitate, reducând riscurile de incidente costisitoare și asigurând conformitatea cu reglementările europene.

1.3. Impactul asupra sectorului privat

Impactul asupra sectorului privat este cauzat de modul în care companiile din domeniul aviației și al serviciilor conexe gestionează securitatea informațiilor, iar principalele efecte pot fi următoarele:

1. Creșterea responsabilităților și a obligațiilor de conformare. Companiile trebuie să implementeze sau să își actualizeze sistemele de management al riscurilor de securitate a informațiilor pentru a respecta noile cerințe, fiind necesară documentarea proceselor, evaluarea constantă a riscurilor și adoptarea de măsuri preventive și corective.

2. Costuri pentru implementare și întreținere. Investiții în tehnologiile de securitate, infrastructură IT și formarea personalului pentru a asigura conformitatea, costuri legate de audituri periodice, teste de vulnerabilitate și actualizarea continuă a măsurilor de securitate.

3. Necesitatea formării personalului și instruirii pe segmentul managementul riscurilor de securitate. Angajații trebuie instruiți pentru a identifica și gestiona riscurile de securitate și pentru a răspunde adecvat incidentelor de securitate a informațiilor, în crearea unei culturi organizaționale orientate spre securitate.

4. Îmbunătățirea securității operaționale și de informații. Investițiile și finanțarea au drept scop final asigurarea unei securități sporite, pentru reducerea riscului de atacuri cibernetice, vulnerabilități și alte incidente care pot avea efecte financiare și reputaționale grave, dar și a fi un pericol la securitatea operațională a companiei. Totodată, va determina creșterea încrederii pasagerilor în sistemele și serviciile oferite.

5. Necesitatea cooperării și schimbului de informații. Companiile aeriene trebuie să colaboreze mai strâns cu autoritățile și alte organizații pentru schimbul de informații despre riscuri și incidente, creând rețele de securitate mai robuste.

În concluzie, sectorul privat va trebui să aloce resurse pentru implementarea și menținerea unui nivel ridicat de securitate a informațiilor, să devină mai responsabili în gestionarea riscurilor, și să își reconfigureze procesele pentru a respecta noile norme, în siguranța proceselor operaționale și a pasagerilor cu scop final asigurarea unei securități sporite, pentru reducerea riscului de atacuri cibernetice, vulnerabilități și alte incidente.

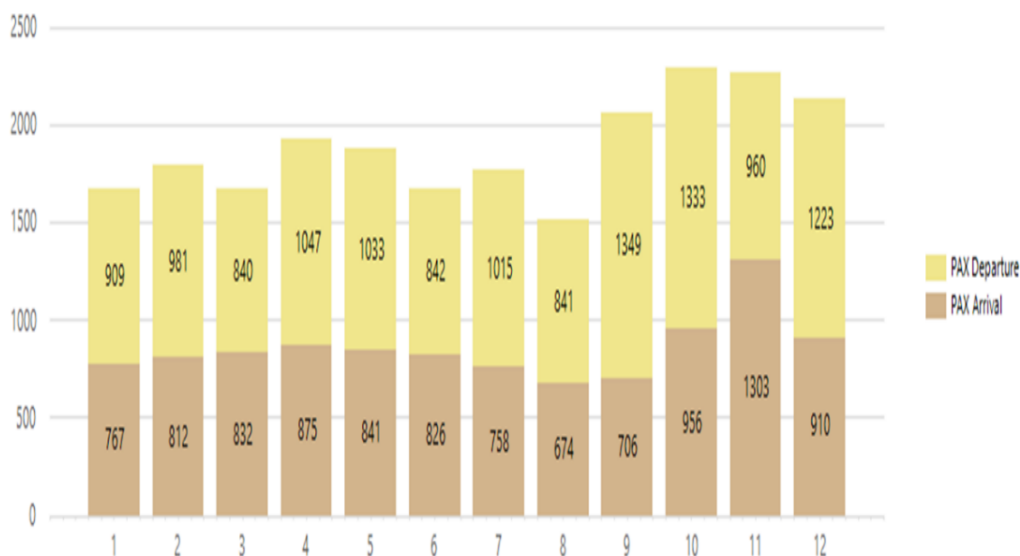
4.4. Impactul social

Contribuția în acest sector se definește prin necesitatea dezvoltării unei securități robuste în spațiul aerian care să ofere nivelul necesar de siguranță, de capacitate, de reacție, de coordonare, de performanță de mediu și de furnizare continuă a serviciilor aeriene rapide, ținând seama în mod corespunzător de necesitățile de securitate și apărare.

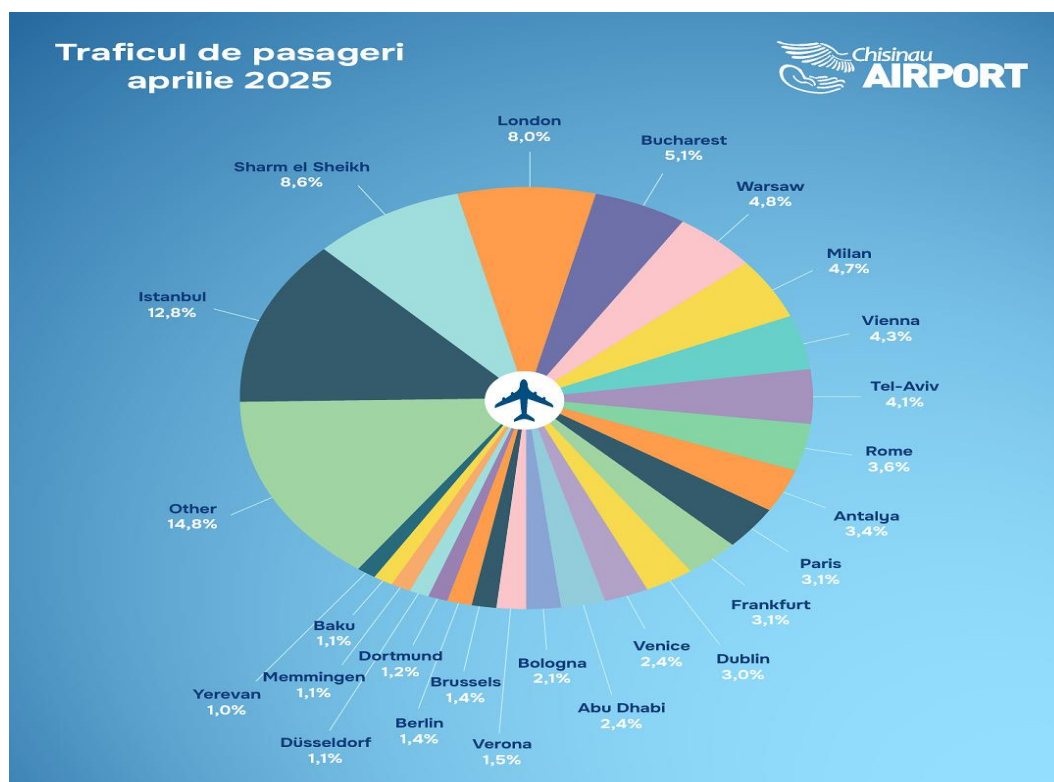
Pe măsura creșterii numărului de pasageri (*se anexează graficele fluxului de pasageri per oră pentru perioada anilor 2024 - 2025*) și pentru a face față cererii tot mai mare a cetățenilor, contribuția în acest sector se definește prin importanța securității informațiilor și a gestionării riscurilor în domeniul aviației, ceea ce poate duce la o mai mare înțelegere și încredere în sistemul de transport aerian, asigurând menținerea unui nivel ridicat de siguranță al aviației, dar și măsuri echilibrate pentru mediul social.

Graficele fluxului de pasageri per oră pentru perioada 2024/2025

Summer 2024 (31.03.2024-02.11.2024) Maximum PAX per hour (UTC)

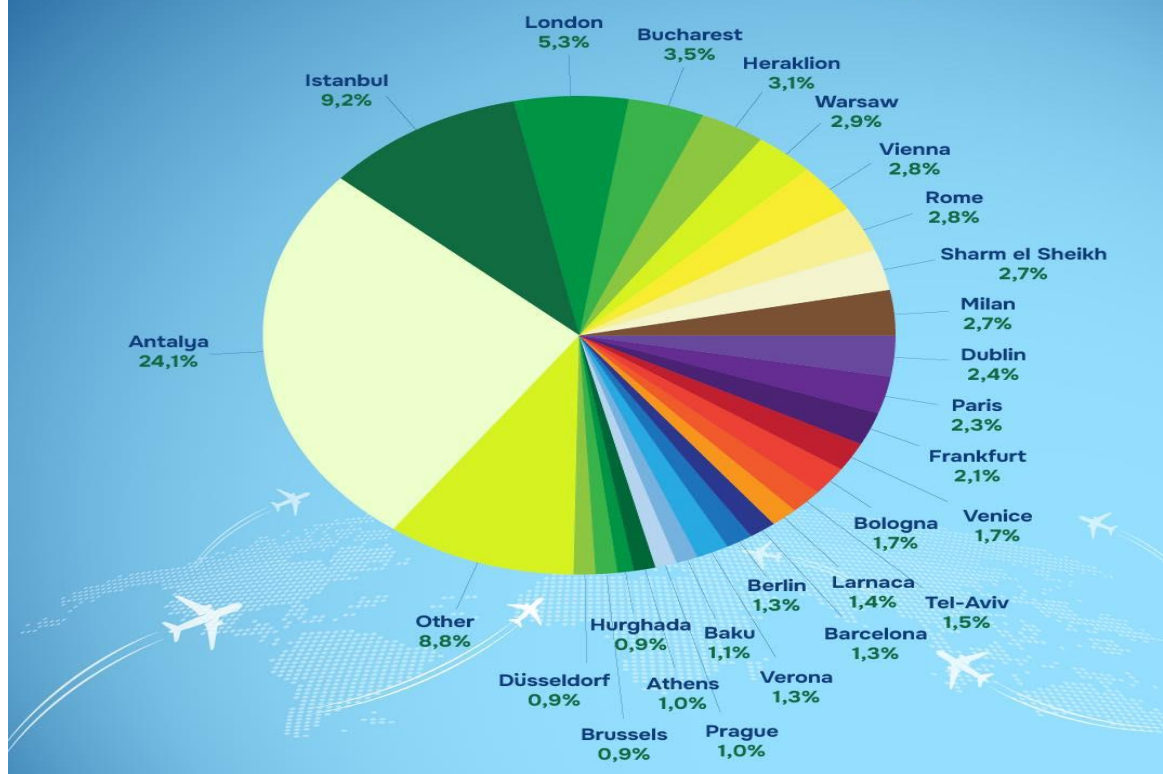

Aeroportul Internațional Chișinău a încheiat luna aprilie 2025 cu un trafic total de 388.122 pasageri îmbarcați și debarcați, reprezentând 155,2% realizare față de prognoza estimată. Comparativ cu aceeași perioadă a anului 2024, se constată o creștere de 60%, echivalentul a +145.617 pasageri. În aceeași perioadă, pe segmentul cargo au fost înregistrate 190,4 tone de mărfuri.

Datele statisticele cele mai recente raportate de Aeroportul Internațional Chișinău remarcă o performanță ascendentă, care confirmă dinamica sezonului estival. În luna iunie, s-a înregistrat un trafic total de 620.675 pasageri îmbarcați și debarcați – ceea ce reprezintă 103,4% din prognoza estimată. Comparativ cu luna iunie 2024, traficul de pasageri a înregistrat o creștere de 39,7%, adică +176.517 pasageri. Mișcări aeronave: 4.560 aterizări și decolări. Mărfuri transportate: 196,1 tone.

Traficul de pasageri iunie 2025

Această performanță remarcabilă situează Aeroportul Chișinău în fruntea aeroporturilor de mărime medie din Europa de Est cu cea mai dinamică creștere a traficului. La nivel european, traficul de pasageri a crescut în medie cu +4.3% în primul trimestru al anului 2025 comparativ cu T1 2024. Raportul ACI EUROPE evidențiază dinamismul regiunii Europei de Est, menționând evoluții excepționale în Moldova (+56%). Aceste rezultate confirmă poziția centrală a Aeroportului Internațional Chișinău în creșterea traficului aerian din Republica Moldova și din regiune (*Sursa: Raportul trimestrial ACI EUROPE (Q1 2025)* [link https://www.aci-europe.org/media-room/546-passenger-traffic-momentum-holding-up-in-q1-for-european-airports.html](https://www.aci-europe.org/media-room/546-passenger-traffic-momentum-holding-up-in-q1-for-european-airports.html)).

Astfel, impactul social, este de durată, cu caracter pozitiv, care poate fi evaluat pe viitor în baza indicatorilor de monitorizare raportați la riscul de incidente sau atacuri asupra infrastructurii aeronautice, ceea ce sporește siguranța pasagerilor și al publicului larg, eficiența și operativitatea în coordonare între entități.

Totodată, măsurile de securitate mai stricte pot implica proceduri de control mai riguroase, ceea ce poate influența confortul și libertățile individuale, dar acestea sunt justificate în numele siguranței colective.

În concluzie, impactul social al acestui proiect este determinat pe de o parte, de creșterea încrederii în siguranța transporturilor aeriene și responsabilizarea societății în gestionarea riscurilor, iar pe de altă parte, pot apărea preocupări legate de intimitate și libertăți personale, în special în contextul măsurilor stricte de securitate, proces în final, indispensabil, cu scopul asigurării siguranței traficului aerian.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

În procesul de implementare și executare a proiectului de act normativ prelucrarea datelor cu caracter personal se va face strict prin asigurarea protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale

persoanei fizice cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal conform Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

În unele cazuri, măsurile de securitate avansate și monitorizarea riscurilor pot fi percepute de anumite segmente ale societății ca o formă de supraveghere excesivă, ceea ce poate genera dezbateri legate de intimitate și libertăți civile, dar procedurile efectuate se vor face strict conform cadrului normativ în scopul asigurării securității și siguranței aeronautice.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Prezentul Regulament nu are impact asupra echității și egalității de gen.

4.5. Impactul asupra mediului

Aplicarea unor principii de performanță și utilizarea de tehnologii inovatoare este esențială pentru îmbunătățirea continuă a proceselor operaționale pe domeniul transportului aerian, determinând o mai bună gestionare a riscurilor de securitate ce pot preveni incidente majore, inclusiv cele care pot avea consecințe grave asupra mediului, precum pierderea unui avion sau accidente care pot duce la deversări de combustibil sau alte substanțe periculoase.

Astfel, *impactul direct asupra mediului* este mai puțin evident decât în alte domenii, gestionarea riscurilor și implementarea tehnologiilor avansate pot avea, pe termen lung, efecte favorabile prin prevenirea accidentelor, promovarea practicilor mai durabile și stimularea sectorului să adopte soluții sustenabile în procesele operaționale.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Posibile impacturi pot fi identificate asupra competitivității sectorului, fiind determinat de rapiditatea și conformarea la noile cerințe a organizațiilor.

De asemenea, poate fi sesizat impactul asupra inovației tehnologice, determinată de necesitatea de a satisface cerințele de securitate și gestionarea riscurilor pentru stimularea, dezvoltarea și adoptarea de noile tehnologii și soluții inovatoare, inclusiv inteligență artificială, tehnologii de analiză a datelor pentru prevenirea incidentelor.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul național transpune prevederile următoarelor regulamente UE:

➤ **REGULAMENTUL DELEGAT (UE) 2022/1645** al Comisiei din 14 iulie 2022 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2018/1139 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cerințele referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației impuse organizațiilor care intră sub incidența Regulamentelor (UE) nr. 748/2012 și (UE) nr. 139/2014 ale Comisiei și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 748/2012 și (UE) nr. 139/2014 ale Comisiei, **CELEX: 32022R1645**, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 248/18 din 26 septembrie 2022; și

➤ **REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2023/203** al Comisiei din 27 octombrie 2022 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2018/1139 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cerințele referitoare la managementul riscurilor în materie

de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, impuse organizațiilor care intră sub incidența Regulamentelor (UE) nr. 1321/2014, (UE) nr. 965/2012, (UE) nr. 1178/2011, (UE) 2015/340 ale Comisiei și a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) 2017/373 și (UE) 2021/664 ale Comisiei, precum și autorităților competente care intră sub incidența Regulamentelor (UE) nr. 748/2012, (UE) nr. 1321/2014, (UE) nr. 965/2012, (UE) nr. 1178/2011, (UE) 2015/340 și (UE) nr. 139/2014 ale Comisiei și a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) 2017/373 și (UE) 2021/664 ale Comisiei, și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1178/2011, (UE) nr. 748/2012, (UE) nr. 965/2012, (UE) nr. 139/2014, (UE) nr. 1321/2014, (UE) 2015/340 ale Comisiei și a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) 2017/373 și (UE) 2021/664 ale Comisiei, **CELEX: 32023R0203**, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 31 din 02 februarie 2023, astfel cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1109 al Comisiei din 10 aprilie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2018/1139 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește cerințele pentru autoritatea competentă și procedurile administrative pentru certificarea, supravegherea și asigurarea respectării cerințelor privind continuitatea navigabilității sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord și de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/203.

Prezentele Regulamente stabilesc cerințele pentru implementarea și menținerea unor măsuri adecvate pentru protejarea informațiilor și asigurarea siguranței aeronautice, gestionarea riscurilor legate de securitatea informațiilor și a securității aviației, cooperarea între autorități și organizații pentru schimbul de informații de securitate, pregătirea și conștientizarea personalului implicat în gestionarea riscurilor și securitatea informațiilor, fiind expuse următoarele elemente:

a) obiectivele actului juridic al UE:

REGULAMENTUL DELEGAT (UE) 2022/1645 AL COMISIEI din 14 iulie 2022 prevede cerințele care trebuie îndeplinite de organizațiile din sectorul aviației în vederea identificării și a managementului riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, care ar putea afecta sistemele de tehnologie a informației și comunicațiilor și datele utilizate în scopul aviației civile, în vederea detectării evenimentelor de securitate a informațiilor și a identificării acelor care sunt considerate incidente de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, precum și în vederea asigurării unui răspuns la respectivele incidente de securitate a informațiilor și a redresării în urma acestora.

REGULAMENTUL DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) nr. 2023/203 AL COMISIEI din 27 octombrie 2022, stabilește cerințele pe care trebuie să le îndeplinească organizațiile și autoritățile competente în vederea:

- identificării și a managementului riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, care ar putea afecta sistemele de tehnologie a informației și comunicațiilor și datele utilizate în scopul aviației civile;
- detectării evenimentelor de securitate a informațiilor și a identificării celor care sunt considerate incidente de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației;
- asigurării unui răspuns la respectivele incidente de securitate a informațiilor și a redresării în urma acestora.

b) gradul de transpunere a actului juridic al UE, precizându-se dacă transpunerea este totală, parțială sau selectivă:

Proiectul național transpune parțial prevederile Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/203 al Comisiei din 27 octombrie 2022 și a Regulamentului delegat (UE) 2022/1645 al Comisiei din 14 iulie 2022.

c) argumentarea introducerii unor reglementări care nu sunt prevăzute expres în actul juridic al UE și/sau care depășesc cerințele minime stabilite de acesta:

Proiectul de act normativ și Tabelele de concordanță sunt elaborate potrivit rigorilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene.

Proiectul hotărârii a fost supus expertizei de compatibilitate cu legislația UE, conform art. 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Informația privind rezultatele expertizei de compatibilitate cu legislația UE a fost inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor urmare recepționării Raportului din partea Centrului de Armonizare a Legislației.

Din punct de vedere al compatibilității prevederile UE sunt compatibile în raport cu prevederile actului juridic național.

5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Prezentul Regulament este elaborat în baza Regulamentului delegat (UE) 2022/1645 al Comisiei din 14 iulie 2022 și a Regulamentului delegat (UE) 2022/1645 al Comisiei din 14 iulie 2022.

Necesitatea transpunerii acestuia derivă din prevederile Anexei III la ASAC, Capitolul C „Siguranța Aeronautică” și Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la UE (PNA) 2025-2029, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 306/2025, CLUSTER 4., AGENDA VERDE ȘI CONECTIVITATE SUSTENABILĂ, Capitolul 14. „POLITICA DE TRANSPORT”, „Transport aerian”, Anexa A, acțiunea nr. 200 și nr. 210.

În concluzie, menționăm necesitatea executării obligațiilor Republicii Moldova conform Convenției privind aviația civilă internațională și ASAC în mod uniform în toate țările UE și în Republica Moldova, fiind atinse obiectivele Convenției privind aviația civilă internațională și a Acordului privind spațiul aerian comun dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană și statele sale membre.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul poate fi accesat pe pagina web oficială a Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (compartimentul „Transparența”, directoriul Transparență decizională/Anunțuri privind consultările publice”) și pe portalul guvernamental [particip.gov.md](https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14009), la adresa - - https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14009.

Consultarea prealabilă a proiectului către industria aeronautică a fost realizată prin solicitarea din partea MIDR, scrisoarea nr. 13-2812 din 26 mai 2025.

Proiectul a fost consultat și avizat cu instituțiile publice de resort în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, inclusiv:

- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (inclusiv Agenția pentru Securitatea Cibernetică), Ministerul Apărării, Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Afacerilor Externe, Serviciul de Informații și Securitate, Agenția Proprietății Publice, Consiliul Concurenței, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Biroul de Investigare a Accidentelor și Incidentelor în Transporturi, Autoritatea Aeronautică Civilă;
- Î.S. „MoldATSA”;
- Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”;
- Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”;
- Operatorii aerieni.

Informația privind rezultatele avizării a fost inclusă în sinteză după recepționarea avizelor respective.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul a fost supus prezentării către autoritățile publice responsabile pentru efectuarea expertizei de compatibilitate cu legislația UE, a expertizei anticorupție și a expertizei juridice, conform art. 34 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. Concluziile expertizelor au fost incluse în Nota de fundamentare la proiectul actului normativ. Astfel, în cadrul procesului de elaborare a proiectului sunt incluse următoarele constatări:

a) Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul a fost supus expertizei de compatibilitate cu legislația UE în conformitate cu prevederile art. 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, fiind prezentată expertiza Centrului de Armonizare a Legislației. Urmare recepționării expertizei de compatibilitate cu legislația UE, Tabelul de compatibilitate a fost ajustat, iar concluziile au fost reflectate în Sinteza proiectului.

b) Constatările expertizei anticorupție

Proiectul a fost remis spre expertizare Centrului Național Anticorupție în conformitate cu prevederile art. 36 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Conform Raportului de Expertiză Anticorupție, nr. EHG25/10856 din 10.09.2025, proiectul corespunde interesului public general.

Informația privind rezultatele expertizei anticorupție a fost inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor urmare recepționării Raportului anticorupție.

c) Constatările expertizei juridice

Proiectul a fost remis spre expertizare Ministerului Justiției conform art. 37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Informația privind rezultatele expertizei juridice a fost inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor urmare recepționării Raportului de expertiză juridică.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Prezentul proiect de hotărâre stabilește modificarea Regulamentelor care vor fi suspendate unor modificări corespunzătoare prin completarea acestora cu prevederi ce se referă la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, precum:

1. Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate și mediu sau declarația de conformitate a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și cerințele referitoare la capacitatea organizațiilor de proiectare și producție, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 91/2024;

2. Regulamentului privind procedurile administrative referitoare la aerodromuri, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 653/2018;

3. Regulamentul de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la personalul navigant din aviația civilă, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 204/2020;

4. Regulamentul de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 612/2022;

5. Regulamentul de stabilire a cerințelor și procedurilor administrative referitoare la certificatele controlorilor de trafic aerian, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 134/2019;

6. Regulamentul privind stabilirea cerințelor și procedurilor administrative pentru furnizorii de management al traficului aerian și serviciilor de navigație aeriană, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 119/2023.

7. Regulamentul privind continuitatea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea organizațiilor și a personalului cu atribuții în domeniu și la abrogarea unei hotărâri, inclusiv celor care au deja obligația de a dispune de un sistem de management în conformitate cu standardele internaționale în domeniul siguranței aviației, adoptat recent prin Hotărârea de Guvern nr. 465/2025.

De asemenea, urmare a aprobării Regulamentului privind stabilirea cerințelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației AAC va elabora și aproba acte tehnico-normative subordonate, precum Materiale de Îndrumare (Guidance Material, GM).

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

În scopul implementării cerințelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației prezentul Regulament se aplică următoarelor părți implicate sau entităților care acționează în numele acestora:

- 1) Autoritatea Aeronautică Civilă, în ceea ce privește supravegherea organizațiilor care pun în aplicare cerințele de management al securității informațiilor;
- 2) utilizatorii spațiului aerian al Republicii Moldova;
- 3) furnizorul de servicii de navigație aeriană din Republica Moldova;
- 4) administratorilor de aeroporturi din Republica Moldova.

Totodată, proiectul prevede pentru autoritățile și organizațiile din sectorul aerian responsabilitatea de a dezvolta și implementa măsuri de securitate și de management al riscurilor, prin identificarea, gestionarea, evaluarea și controlul riscurilor de securitate a informațiilor, formarea personalului și respectarea confidențialității datelor, colaborarea internațională și schimbul de informații, implementarea de măsuri pentru protecția datelor și gestionarea activităților legate de securitatea informațiilor.

În concluzie, menționăm că prin proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind stabilirea cerințelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informațiilor cu impact potențial asupra siguranței aviației, și modificarea unor hotărâri ale Guvernului se propune soluții ce vizează întărirea sectorului aeronautic, asigurând conformitatea cu reglementările europene, modernizarea infrastructurii, creșterea securității și a eficienței. Implementarea lor va consolida poziția Republicii Moldovei în domeniu și va stimula dezvoltarea durabilă a industriei aeronautice naționale.

Secretar general

Angela ȚURCANU